

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

IX. An, & quomodo sit licita Ecclesiae rerum alienatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

quo potest, quia præsuntur voluisse legatum suum eo modo, quo potest, esse firmum, & ratum. Sic Riccius in *praxi*, decis. 56. in edit. 1. Quaranta verb. Alienatio, num. 41. & Barbosa de potest. Episcopi, pari. 3. allegat. 95. num. 59.

5 An autem idem dicendum sit, si fuerit legatum rei mobilis pretiosæ?

Respondetur (quamvis nonnulli affirmant ex eo, quia tota ratio prohibitionis alienandi res mobiles pretiosas, quæ seruando seruari possunt, est quia computantur inter bona immobilia, quorum alienatio, non seruatis iuris solennitatibus, omnino prohibita est) negandum tamen esse, quia econtra rei mobilis pretiosæ retinendæ capax est monasterium, & propterea ob dictam rationem, ea Monasterio per acceptationem incorporata. Ergo, &c. Vide quæ dicuntur infra dub. 22. Vide etiam Riccium & Barbosam in locis supra citatis.

DUBITATIO VIII.

An possint Regulares, inconsulto summo Pontifice, accipere pecuniam ad cambium, vel ad mutuum, cum solutione lucri cessantis, & damni emergentis, vel fundare censum?

SUMMARY.

- 1 Non possunt regulares inconsulto summo Pontifice fundare censum, & accipere pecuniam ad cambium, vel ad mutuum, cum solutione lucri cessantis, aut damni emergentis.
- 2 Afferuntur multa resolutiones, & præsertim Declaratio S. Congregat. Concilij de mandato Urbani VIII. quæ ad litteram rescribitur.
Excipe, nisi excuset vrgens necessitas, & interim non possit adiri S. Pontifex, quia in tali casu possunt impignorari lampades, candelabra argentea, & similia.
- 3 Excipe secundò, nisi excuset consuetudo legitime præscripta.
- 4 Ratio editionis talis decreti fuit, ne quod per vnam viam prohibetur, per alteram concederetur in fraudem legis.
- 5 Sine assensu Apostolico licet alienari possit prædium, vel vineola, tamen non potest alienari pars prædij magni, & pretiosi, quia sic successiue posset alienari totum in fraudem legis.
- 6 Probatum quod regulares non possint fundare censum, neque perpetuum, neque vitalitium.
- 7 Neque possint vendere censum pro solutione æris alieni.
- 8 Possunt tamen emere, v.g. fundum, vel domum mille aureis ad censum super ipsum fundum, vel domum impositis.
- 9 Dummodò dictus census non imponatur cum hypotheca, etiam super alia bona Ecclesiæ speciali.
- 10 Et si non obstat dictorum bonorum Ecclesiæ hypotheca generalis.

1 Respondetur negatiue. Sic habetur expressè in decreto sub die 21. Maij 1624. & declaratione S. Congregationis Concilij, de quibus dicebam dub. 1. num. 4. & tradunt Homobonus in *conf. cas. conscient.* vol. 2. part. 6. respons. 97. Pasqualig. tom. 2. decis. 172. Peyrinus in *Præuil.* Minim. tom. 2. Constitut. 8. Urbani VIII. & Nouarius in *summa Bullar.* tit. de alienat. num. 3. ita vt si id faciant, incurrant penas Extrauag. Ambrosiæ, & dicti decreti S. Congregationis de rebus Regular. non alien.

3 Excipe, nisi excuset vrgens necessitas, & interim adiri non possit S. Pontifex, aut S. Congregatio, quia tunc Thom. Delbene de Immunit. Eccl. Pars I I.

fieri potest etiam impignoratio lampadum, candelabrorum argenteorum, & similibus. Peyrinus in *formulario*, lit. A. cap. 11. n. 3. & Diana part. 5. traç. 13. resol. 6.

Excipe secundò, nisi excuset (vt adnotauit Lezana in *summa q. regul.* cap. 13. n. 3.) aduersus dictum decretum, & dictam sacræ Congregationis declarationem consuetudo legitime præscripta.

Ceterum, ratio editionis talis decreti, & talis declarationis S. Congregationis fuit, ne quod per vnam viam prohibetur, per alteram concederetur in fraudem legis. Ob quam similem rationem rectè dixit Genuesis, quod licet sine assensu Apostolico possit alienari Ecclesiæ prædium, vel vineola, *argum. cap. terrulas*, 12. q. 2. & docent Molin. *disp.* 468. §. *Licet prædicta*, Sæ verb. Alienatio, & alij passim; tamen non possit alienari pars prædij magni, & pretiosi, quia sic successiue posset alienari totum prædium magnum, & pretiosum in fraudem legis.

Quod autem regulares non possint fundare censum, neque perpetuum, neque vitalitium, patet expressè, si non ex Extrauaganti, saltem ex decreto prædicto, & probatur, quia impositio census est quædam alienatio, l. fin. Cod. de reb. Eccles. non alien. & ex decisione Rotæ docet Naldus verb. census, n. 3. impositio namque census est veluti quædam bonorum libertatis venditio; quapropter pecuniam ad cambium, vel mutuum accipere cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis (quod est multò minus, quàm impositio census) prohibuit Regularibus S. Congregatio Sanctissimo approbante, sicuti supra dicebam, & refert Gauantus in *Man. Episc. op. verb. Alienatio*, num. 35.

Hinc etiam declarauit S. Congregatio, non posse regulares facere alienationem, seu venditionem census pro solutione æris alieni. Gauantus loc. cit. n. 40. & Ioan. Maria Nauarrus in *lucerna regular.* verb. Alienatio, num. 3.

An autem possint regulares, aut alij Ecclesiastici emere v.g. fundum, vel domum mille aureis ad censum super ipsum fundum, vel domum impositis?

Respondetur affirmatiue, quia in tali casu Ecclesiæ non tam alienat, quàm acquirit bonum illud stabile, tali onere affectum; secus dicendum, si ille census imponeretur cum hypotheca speciali, etiam super alia bona Ecclesiæ, quia hoc esset alienatio quædam libertatis bonorum Ecclesiæ, quod est iure prohibitum.

Dixi, hypotheca speciali, quia si id fieret per hypothecam generalem, licitè fieret, quia iuxta dicta dub. 1. n. 20. & dub. 3. n. 7. & seqq. probabile est hypothecam generalem bonorum Ecclesiæ non esse prohibitam Ecclesiasticis, & regularibus.

DUBITATIO IX.

An, & quomodo sit licita Ecclesiæ rerum alienatio?

Suppositum primum.

SUMMARY.

- 1 Ad licitam rerum Ecclesiæ alienationem requiritur semper causa legitima, hoc est euident Ecclesiæ necessitas, aut utilitas.
- 2 Necessitas est, vt si Ecclesiæ grauetur ære alieno, & non possit soluere, nisi alienet, vel si reparanda sit Ecclesiæ, fundus instaurandus, vel domus sufficiens, qua alioquin corrueret.
- 3 Utilitas, vt si vendatur aliquid, vt melius aliud habeatur, vel si alienetur res inutilis, aut in qua plures sumptus insumuntur, quam sint redditus.
- 4 Ecclesiæ necessitate, aut utilitate cessante requiritur

- ad alienandum quod saltem id exigit pietas, scilicet ad propagandam fidem, ad redimendos captivos, & huiusmodi alia.
- 5 Pro alendis pauperibus, ne frigore vel fame pereant, licet vasa sacra infringere, & pretium erogare, si alia non suppetant. Refertur mos S. Ambrosij, & laudatur.
 - 6 Absurdum non est animas hominum quibuscumque vasibus, vel vestimentis præferri.
 - 7 Rerum alienatio ut Ecclesia sit licita tempore, quo fit, necesse est ut interveniat altera ex duabus dictis causis, quia ex illis alienatio honestatur.
 - 8 Item necesse est quod alienanti constet causam alienationis verè existere, quia ex dubia causa alienare non debet, cum tunc non constet de evidenti utilitate.
 - 9 Item secundum probabiliorē sententiā id ipsi debet per informationem testium constare, quia alioquin non potest reddere rationem de sua recta administratione.
 - 10 Episcopus non debet præstare assensum alienationi, nisi præmissa prius huiusmodi informatione, & citatis his, quorum interest.
 - 11 Is cui à Papa committitur ut rebus Ecclesia alienandis, &c. si ei legitime constiterit alienationem cedere in evidentem utilitatem Ecclesia, debet de iis informationem sumere, alioquin non dicitur eidem legitime constare.
 - 12 Alienatio, si fiat ob Ecclesie utilitatem, utilitas ob quam alienatur res Ecclesia, debet esse quam maxima haberi possit.
 - 13 Res Ecclesie, quæ alienatur dari semper debet plus offerenti, quia tamen non sic data, alienatio adhuc sustinetur.
 - 14 Alienatio facta à Prelato decepto in eo, quod ipsum putaverit faciendum ex causa legitima, adhuc non existente legitima causa sustinetur.
 - 15 Ecclesia non præsumitur velle alienationem in validam esse ob causam non legitimam, si legitima præbatur bona fide.
 - 16 Ecclesia etiam ex se decepta ob bonam fidem in sententia nonnullorum gaudet beneficio restitutionis in integrum, sed contrarium est multò probabilius.
 - 17 Alienatio an facta fuerit ex legitima causa, necne, in dubio semper præsumendum est pro parte affirmativa, præsertim si Commissarius consensum præstiterit.
 - 18 In dubio standum est pro valore actus, quia in dubio nemo præsumitur malus, & non præsumitur delictum, nisi demonstretur.
 - 19 Ecclesia volens gaudere beneficio restitutionis in integrum, debet probare invaliditatem actus.
 - 20 Alienatio quando fit pro solvendis debitis Ecclesie, cogitur venditor probare pretium versum esse in talem effectum.
 - 21 Emptor eximitur ab onere probationis si præmissa tractatu, aliisque solemnitatibus à iure requisitis, pretium solverit.
 - 22 Redditibus Ecclesie sufficientibus debitorum extinctioni, vel pauperum necessitati, &c. etiam applicatis in ministrorum sustentationem, non dicitur adesse causa necessaria alienandi.
 - 23 Fructus beneficij in sustentationem ministrorum applicati, si eorum congrua sustentationi super sint, converti debent in pauperum utilitatem.
 - 24 Alienatio bonorum Ecclesie pro pauperibus alendis fieri non debet pro quacumque necessitate, sed pro extrema, vel saltem valde gravi.
 - 25 Alienatio bonorum Ecclesie faciendā etiam est pro extrema necessitate, vel valde gravi illorum pauperum, qui culpabiles sunt in eorum paupertate.
 - 26 Culpa antecedens non impedit obligationem charitatis, quæ est de subveniendō proximo in extrema, vel etiam valde gravi necessitate.
- 27 Limita nisi contrarium exigit iustitia, ut scilicet delicta non maneant impunita, & satisfacta Reipublica læsa, & scandalizata.
- 28 Necessitas Reipublice læsa, & scandalizata præferri debet necessitati particularis persone iussu condemnata.
- Suppono ad hoc, ut Ecclesie rerum alienatio sit licita, requiri semper causam legitimam ad alienandum, nempe quod sic exigit evidens Ecclesie necessitas, aut utilitas necessaria, ut si Ecclesia grauetur are alieno, & non possit solvere, nisi alienet, autem hoc ius, & autem. Sancimus, Cod. de sacrosanct. Eccles. Vel si reparanda sit Ecclesia, fundus instaurandus, vel domus suffulcienda, quæ aliquin corrueret; quinimò dari potest talis necessitas, ut licita sit alienatio, etiam sine solennitate, & assensu Apostolico, ut infra suo loco dicitur, & docent ex Rebuffo, & aliis Redoanus 9.13. Quaranta verb. Alienatio, num. 42. Mol. disp. 648. Sopranus tract. 44. cap. 5. quest. 11. num. 11. Utilitas, ut si vendatur aliquid, ut melius aliud habeatur, v. g. vendatur ager, ut utilior ematur, aut vendatur calix, ut pretiosior obtineatur, cap. sine exceptione 12. q. 2. Vel si alienetur res inutilis, aut res, in qua plures sumptus infumuntur, quàm sit eius utilitas, ut quia v. g. multum distat, argum. cap. terrulas 12. quest. 2. cit. cap. sine exceptione, Clement. 1. de rebus Eccles. non alien. & l. iubemus, Cod. de sacrosanct. Eccles.
- At si sic non exigit evidens Ecclesie necessitas, aut utilitas, requiritur, quod saltem sic exigit pietas, v. g. necessaria sit Ecclesie rerum alienatio pro fide propaganda, pro redimendis captivis, & sacra. Institut. de rerum divisione, vel pro alendis pauperibus, ne frigore, aut fame pereant, ob quam causam etiam vasa sacra infringere, & pretium erogare (si alia non suppetant) quandoque concessum est, exemplo S. Ambrosij sub tyranno Maximo, quod factum laudavit S. Augustinus apud Possidonium in vita illius, cap. 24. Vide cap. aurum, cap. currum habet Ecclesia, & cap. sanctorum 12. q. 2. ipsumque Ambrosium lib. 2. offic. cap. 28. quia (ut dicitur in l. sancimus, C. de sacros. Eccles.) absurdum non est, animas hominum quibuscumque vasibus vel vestimentis præferri. Vide etiam glossam in Sum. causa 12. q. 2. Abb. in cap. nulli, de rebus Eccles. non alien. Silu. verb. Alienatio, q. 2. Nauar. de alien. rer. comment. n. 3. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 1. q. 3. Couar. 2. var. cap. 17. n. 2. Mol. de iust. disp. 468. Lessium de iust. & iur. lib. 2. cap. 24. dub. 11. n. 63. & segg. Layman. lib. 3. tract. 4. cap. 10. n. 4. & segg. Vasquez de redditib. cap. 2. §. 2. dub. 9. Quaranta n. 12. Genuensem cap. 89. Bonacinam punct. 3. num. 1. & Barbosa de potest. Episc. 3. p. alleg. 95. n. 23.
- Aduerte tamen hic, quod ut dicta Ecclesie rerum alienatio sit licita, necesse sit, ut tempore, quo fit, causa aliqua, una saltem ex dictis existat; siquidem ex illa causa alienatio honestatur, cum quod non existit, non possit honestare, & cum aliquin non diceretur alienatio cum evidenti utilitate fieri, sed potius cum spe utilitatis. Surdus de aliment. tit. 8. privileg. 58. n. 78. Rebuff. in compend. alienat. n. 73. Genuens. in praxi, cap. 89. num. 3. & Barbosa alleg. 95. num. 27. Necesse est etiam, quod alienanti constet, causam alienationis verè existere, quia ex dubia causa alienare non debet, cum tunc alienatio non cedat in evidentem utilitatem Ecclesie, cit. cap. sine exceptione 12. quest. 2. & docent Menoch. de arbitrar. lib. 2. cas. 172. Caluacan. 1. part. dec. 45. num. 53. & decis. 46. num. 26. & Bonac. punct. 3. num. 2. constare præterea, saltem secundum probabiliorē sententiā, id ipsi debebit per informationem testium, quia alioquin non poterit reddere rationem de sua recta administratione, & Episcopus non præstabit assensum, nisi præmissa prius huiusmodi informatione, & citatis his, quorum interest. Riccius in praxi decis. 94. edit. 1. vnde

- 11 Vnde cum alicui à Papa committitur, ut rebus Ecclesie alienandis (si ei legitime constiterit, alienationem cedere in eundem utilitatem Ecclesie, vel eam necessariam esse pauperibus aliendis, vel captiuis redimendis) assensum præstet, debet de iis informationem sumere, alioquin non dicitur ei legitime constare. Genuensis in praxi, cap. 60. n. 21. Quaranta, & Riccius in loc. supra cit. Pasqualigus tom. 2. decis. 174. & Bonacina de contractu fendi, disp. 3. quæst. 8. punct. 4. num. 5.
- 12 Aduerte secundò, quod si alienatio fiat ob Ecclesie utilitatem, utilitas, ob quam alienatur res Ecclesie, debeat esse, quam maxima haberi potest, ut scilicet detur plus offerenti, quia semper, quoad fieri potest, prospiciendum est Ecclesie, præsertim ab eo, qui operatur ex officio: quamvis si non alienetur cum maxima utilitate, quæ haberi potest, si scilicet non detur plus offerenti, valida sit alienatio, quia adhuc adest causa alienationis, scilicet utilitas, etsi non maxima, quæ haberi potest, & Prælati non prævideat Ecclesie in æquiritis, sed solum in æquirendis, in quibus, ut infra dicitur, præiudicare potest. Sic Quaranta n. 12. & Soprani apud Filiucium tract. 44. cap. 5. §. 4. num. 4.
- 14 Aduerte tertio, quod non omnino improbabiler valida sit etiam alienatio, si eam fecerit Prælati credens, causam esse legitimam, quamvis postea comperiatur non fuisse legitimam. Sic Gloss. in cap. ad nostram, de rebus Ecclesie non alien. Vasquez de rebus, cap. 2. §. 2. dub. 4. num. 39. & alij apud Couar. 2. var. c. 17. num. 20. apud Molinam disp. 468. num. 14. & apud Riccium loco supra cit. decis. 15. Et ratio esse potest, quia Ecclesia non præsumitur velle alienationem inuolidam esse ob causam non legitimam, si legitima putabatur bona fide: quamvis detur Ecclesie, etiam in istorum sententia, in tali casu beneficium restitutionis in integrum. Sed de hac re vide infra dub. 20. ubi contrarium multò probabilius esse ostendam: illud tamen interim admitto, quod in dubio, an alienatio facta sit ex legitima causa, & in eundem utilitatem Ecclesie, præsumendum sit in partem affirmatiuam, præsertim si commissarius, seu deputatus consensum præstitit: quia in dubio standum est pro valore actus, & quia in dubio nemo præsumitur malus, & non præsumitur delictum, nisi demonstretur: quapropter in tali casu Ecclesie incumbit onus probandi contrarium, si velit vi beneficio restitutionis in integrum. Mascardus de probat. concl. 488. & 1112. Redoanus quæst. 79. Soprani cap. 5. quæst. 9. Menochius lib. 2. præsumpt. 75. num. 15. & determinauit Rota Romana 1. part. divers. decis. 716. Vide etiam Layman lib. 1. tract. 1. cap. 5. §. 4.
- 20 Aduerte quartò, quod cum alienatio fit pro solvendis debitis Ecclesie, cogatur venditor probare pretium versum esse in talem effectum, cap. 2. §. hoc ius porrectum, 10. quæst. 2. & tradunt Baldus, Innocent. Imola, & alij, quos citat, & sequitur Couar. lib. 2. var. cap. 17. n. 3. Quamvis ab hoc onere probationis eximatur emptor, si præmisso tractatu, aliisque solennitatibus à iure requisitis, pretium soluerit, & rem Ecclesie receperit; quia tunc pro ipso præsumitur in Ecclesia utilitatem pretium versum esse. Sic Couar. loc. supra cit.
- 22 Aduerte quintò, quod si satisfactioni debitorum Ecclesie, vel necessitati pauperum, aut redemptioni Captiuorum, &c. prouideri possit redditibus beneficij (tametsi hi in sustentationem ministrorum sint applicati) cesset tunc causa necessaria, vel utilis alienandi res Ecclesie; quia superest tunc alia via minus damno Ecclesie prouidendi dictis necessitatibus.
- 23 Neque obstat, quod fructus beneficij in sustentationem ministrorum applicati sint; quia applicati sunt

ad talem effectum sub onere, ut dicti ministri (si sine suo magno incommodo possunt) Ecclesie, pauperibus, alijs que grauius oppressis de dictis fructibus prouidere teneantur. Sic sapius definiuit Rota Romana, & tradunt Genuensis cap. 79. n. 4. Tabiena verb. Alienatio, n. 4. Riccius eodem verb. §. causa, n. 3. & decis. 103. & Bonac. n. 5.

Aduerte sexto, quod ut dicta alienatio rerum Ecclesie licita sit, non sufficiat qualibet pauperum, aliorumve oppressorum necessitas, sed requiratur eorum necessitas extrema, vel saltem valde grauis, præsertim si ex dicta rerum Ecclesie alienatione diminutio cultus diuini facienda sequatur. Sic Couar. cap. 16. num. 8. & Mol. disp. 468. quod tamen arbitrio Prælati relinquitur.

Aduerte septimò, non obstat, quod tales culpa propria, v. g. ludis, conuiujs, vel luxurijs, &c. in dictam necessitatem deuenierint; quia si reuera eorum necessitas hic, & nunc sit extrema, vel valde grauis, ut scilicet nuditatem, famem, carcerem, vel carceris periculum patiantur, tenetur adhuc hic, & nunc Ecclesia illis alienatione suorum bonorum prouidere; quia culpa antecedens non impedit obligationem charitatis, quæ est de subueniendo proximo in extrema, vel etiam in valde graui necessitate; præsertim si præsumi potest, illius culpa tales penitusse. Sic Couar. loc. supra cit. Mol. disp. 468. conclus. 2. & Vasquez cap. 2. §. 2. dub. 10. num. 37. & seq. Et fauet textus in cap. pasce, 88. dist.

Excipe nisi contrarium exigat iustitia, ut scilicet delicta non maneant impunita, & satisfiat Reipublicæ læsa, & scandalizata; yti contingit, si quis ob delicta sua damnatus sit ad carcerem perpetuum, trimes, vel etiam ad mortem subeundam, quia tunc iis Ecclesia non solum non tenetur alienatione suorum bonorum prouidere, sed etiam non potest; quia necessitas Reipublicæ læsa, & scandalizata præferri debet necessitati particularis personæ iuste condemnatæ. Sic Couar. Molina, & Vasquez in loc. supra cit. Redoanus quæst. 11. & seq. & Bonacina punct. 3. n. 1.

Suppositum secundum.

SUMMARIUM.

- 1 Rerum Ecclesie alienatio, ut licita sit, præter legitimam causam ad illas alienandas, requiruntur alie iuris solennitates, sed non pro alienatione rerum mobilium, quæ seruando seruari non possunt.
- 2 Rerum Ecclesie administrator potest mobilia, quæ seruando seruari non possunt, sine solennitatibus iuris alienare, si sic Ecclesia, vel pijs operibus expendere iudicauerit.
- 3 Item dic de rebus immobilibus, si sint modica quantitatibus, hoc est infra 23. aureorum valorem.
- 4 Rei non utilis, vel modica alienatio pro nihilo reputatur.
- 5 Episcopus sine consensu Capituli potest alienare res modicas, vel parum utiles Ecclesie, licet de non alienandis rebus Ecclesia iuramentum præstiterit.
- 6 Iuramentum Prælati de non alienandis bonis Ecclesie non extenditur ad casus iure non prohibitos, sed permittos.
- 7 Pro alienatione rerum immobilium, & mobilium præstatorum statuuntur à iure quadam particulares conditiones.

Suppono secundò, ad hoc, ut dicta rerum Ecclesie alienatio sit licita, præter legitimam causam ad illas alienandum, requiri alias iuris solennitates, non pro alienatione rerum mobilium, quæ seruando seruari

non possunt (vt patet ex cap. nulli, de rebus Eccles. non alien. Clement. 1. & Extrauag. Ambitiosa, & authent. eod. tit. vbi de his nulla fit prohibitio, sed potius concessio. Quapropter rerum Ecclesie administrator poterit mobilia, quae seruando seruari non possunt, sine solennitate iuris alienare, si sic Ecclesiae, vel piis operibus expedire iudicauerit. Gloss. in cit. cap. nulli, verb. immobilium. Abb. ibid. num. 8. & Gloss. in cap. tua, de his quae fiunt à Prælo sine consensu Capituli, verb. Tractatu, Abb. ibidem, num. 7. Mol. de iust. tract. 2. disp. 468. concl. 1. Valquez opusc. de redditib. cap. 2. §. 2. dub. 13. num. 44. & Barbosa de potest. Episc. 3. part. alleg. 95. num. 37. Et quod dixi de mobilibus, quae seruando seruari non possunt, idem dico de rebus immobilibus, si sint modicae, scilicet infra 25. aureorum valorem, vt supra dub. 1. & dub. 2. sect. 2. dicebam, vel parum viles Ecclesiae; quia harum alienatio pro nihilo reputatur, neque vult Ecclesia cum suorum bonorum administratore ita rigide tractare, sicuti dicebam loc. cit. & habetur in cap. terrulas, 12. quest. 5. & tradunt communiter Doctores, inter quos Mol. cit. disp. 568. Mascardus de probat. concl. 277. num. 12. Riccius in prax. decis. 39. edit. 1. Quaranta verb. Alienatio, num. 41. Barbosa alleg. 95. num. 50. & Bonacina quest. 8. punct. 4. num. 7. Quapropter Episcopus absque consensu Capituli potest alienare res modicas, vel parum viles Ecclesiae, tamen de non alienandis rebus Ecclesiae iuramentum praestiterit; quia huiusmodi iuramentum non extenditur ad casus iure non prohibitos, sicuti dicebam supra, dub. 4. & docent Molina, Riccius, Quaranta, Barbosa, Redoanus, Sopranus, & Bonacina in loc. supra cit.) Sed pro alienatione rerum immobilium, & mobilium pretiosarum, quae seruando seruari possunt: pro his enim tantum statuuntur à iure quaedam aliae conditiones, vt constat ex cap. sine exceptione, 12. q. 2. cap. tua, de his, quae fiunt à Prælo, c. nulli, de rebus Eccles. non alien. Clement. 1. & Extrauag. Ambitiosa, eod. tit. His suppositis sit

Difficultatis Resolutio.

S V M M A R I V M.

- 1 Alienatio rerum immobilium, vel mobilium pretiosarum, quae seruando seruari possunt, est licita, si prae-ter legitimam alienandi causam, adsint quinque sequentes conditiones.
- 2 Primo si adsit tractatus, seu communis examinatio de necessitate, vel utilitate alienationis inter eos, ad quos rem Ecclesia alienare spectat, propositis & discussis hinc inde, ex utraque parte rationibus, exceptis tamen rebus parui momenti, & necessitate alienandi.
- 3 Secundo si adsit consensus Collegij, vel Capituli, seu Canonico-um, si res alienanda sit Ecclesia Cathedralis, vel Collegiata; Religio-rum, si sit Conuentus, & sic de singulis.
- 4 Ecclesia Parochialis si plures beneficiarios non habeat, solum Doctor de consensu Episcopi potest alienare.
- 5 Consensus Capitularium esse debet expressus, vocatur enim talis consensus collaudatio, quae approbationem, & consensum expressum importat.
- 6 Item debet esse à maiori parte Capituli, seu Capitularium, qui scilicet tunc praesentes sunt, absentium enim consensus non requiritur.
- 7 Capitulum tunc consentire censetur, cum merito maior pars trahere debeat minorem.
- 8 Consensus Capituli debet esse à Canonicis in Capitulo congregatis, & non sufficit, si sit à singulis seorsim sumptis.

- 9 Canonici vt singuli seorsim sumpti, non faciunt Capitulum, nec talis consensus singulorum est consensus Capituli.
- 10 Tractatus, & consensus à iure requisiti debent esse inter Congregatos.
- 11 Capitulum si ob bellum, vel aliam causam urgentem absit, Prælatus debet loco Capituli substituere alios Clericos, quibuscum tractet, & consulat de re Ecclesiae alienanda, & quorum consensu obtem-rem Ecclesiae alienet.
- 12 Alienatio facta à Prælo sine consensu Capituli est irrita, nisi Capitulum postea ratificauerit, & tunc vires sumet ab ipsa ratificatione, & non aliàs.
- 13 Capitulum potest interim contrahentem ad contractus obseruationem compellere, quia fauore Ecclesiae contractus interim claudicat.
- 14 Tertiò ad validam alienationem requiritur consensus superioris, id est eius, qui ex munere publico Ecclesiae praest.
- 15 Superior pro alienatione rei Ecclesiae sibi subiectae, est Episcopus, siue Archiepiscopus in sua Diocesi.
- 16 Pro alienatione rei Religionis est Prælatus exemptus, vt Abbas in Monasteriis Monachorum, Prouincialis in ordinibus mendicantium, & in Theatino-rum Religione solus Generalis.
- 17 Prælatus Religionis, seu Abbas, si Episcopo subiectus sit, etiam Episcopi consensus requiritur: idem dic de quouis inferiore Ecclesiae Rectore.
- 18 Consensus inferiorum praeter Capitulares, non requiritur quod sit expressus, sed sufficit si sit tacitus ad differentiam consensus Capituli.
- 19 Superior v.g. Episcopus nunquam potest alienare bona Ecclesiae inferioris, sine illius Ecclesiae Rectoris consensu, saltem tacito.
- 20 Deficiente Rectore Ecclesiae, si Prælatus bona illius Ecclesiae alienare duxerit, debet illius Ecclesiae defensorem constituere, qui partes Rectoris gerat, & cum eius consensu, saltem tacito alienare.
- 21 Prælatus, Rector, vel defensor, si procul absint, & res non pariat moram, vt si adsit periculum ab haereticis confiscari, sufficit consensus praesumptus.
- 22 Quod in privilegium, & beneficium concessum est, non debet in odium, & detrimentum conuer-ri.
- 23 Consensus Capituli Ecclesiae Cathedralis requiritur etiam quando Episcopus est principalis auctor alienationis bonorum alicuius Ecclesiae secularis, non Cathedralis.
- 24 Quarto ad dictam alienationem requiritur etiam in casibus expressis subscriptio Clericorum.
- 25 & 26. Casus expressi tres sunt tantum, scilicet venditio, permutatio, & donatio: hi tantum contractus sunt alienatio proprie dicta, per quam rei dominium transferatur.
- 27 Subscriptio praedicta nihil releuat, an fiat manu propria Clericorum, & Religio-rum, vel manu Notarij.
- 28 In multis locis dicta subscriptio neque est in usu, quare standum locorum consuetudini, quae potest legem inducere, & abrogare.
- 29 Quintò denum requiritur consensus Apostolicus, vbi est acceptata Extrauag. Ambitiosa, Pauli 11.
- 30 In omnibus casibus alienationis rerum, quae veniunt in citata Extrauaganti, praeter casus à iure expressos, requiritur Pontificis consensus.
- 31 Consensus Pontificis concedi non solet, nisi prauius delegatione aliquorum in dignitate existentium, quibus committitur, vt si ipsis de utilitate alienationis censuerit, assensum nomine Pontificis praesent, sin minus denegent.

- 32 Consensus Pontificis, & alia extrinseci requisita solemnitates, intercessisse praesumuntur per lapsum viginti, vel quadraginta annorum, licet de ipsis solemnitatibus nulla mentio in instrumento facta fuerit.
- 33 Ex temporis diuturnitate praesumuntur omnia legitime gesta, nisi ex instrumento facto, vel aliunde contrarium conuincatur.
- 34 Etiam si alienatio sit euidenter utilis, & necessaria Ecclesiae, adhuc licite fieri non potest sine consensu Pontificis, sed ad ipsum spectat indicare de utilitate, & necessitate alienationis.
- 35 Obtenio consensu Pontificis, possunt Regulares alienare, non seruatis aliis requisitis iuris communis, iuxta formam privilegiorum, quae post extranag. Ambrosiae, a Sede Apostolica obtinent.
- 36 Nam haec a Decreto Urbani VIII. sunt solum reuocata a quodam alienationes sine consensu Pontificis faciendas, non vero quoad alias iuris communis solemnitates.
- 37 Solus consensus summi Pontificis sufficit ad validè, & licite alienandum.
- 38 In solemnitatibus requisitis de iure canonico summus Pontifex potest dispensare.
- 39 Bona Ecclesia sunt arbitrio ipsius summi Pontificis.
- 40 & 41. Consensus summi Pontificis, seu Sedis Apostolicae, licet suppleat ceteras iuris solemnitates, non tamen supplet causam legitimam alienandi; quia consensus praedictus est conditionatus, & conditio, si sit incidens, etiam non expressa intelligitur.
- 42 Alienatio facta etiam cum tali consensu summi Pontificis, confuso de subreptione graui, potest impugnari.
- 43 Alienatio sine consensu summi Pontificis fieri potest, si res alienanda sit modici valoris.
- 44 Item, si sit consuetudo legitime praescripta, contra extranag. Ambrosiae, & Decretum Urbani VIII.
- 45 Item, si sit necessitasurgens, & non possit expectari consensus summi Pontificis.
- 46 Item, si res alienanda sit relicta Religioni, qua non potest possidere, neque etiam in comuni.
- 47 Item, si sit relicta cum tali onere, ut debeat certo tempore, vel casu alienari.
- 48 Item, si sit solita in feudum, vel emphyteusm concedi.
- 49 Item, si fiat vnio Ecclesiae loco Regulari.

Responderetur ad difficultatem positam, quod alienatio rerum immobilium, & pretiosarum, quae seruando seruari possunt, sit licita, si praeter legitimam alienandi causam, quam supra dicebam, adfuerint quinque sequentes conditiones, de quibus vide Doctores infra citandos, praecipue Tamburin. de iure Abb. tom. 3. disp. 13. §. 8.

1. Prima, si ad sit tractatus, seu communis examinatio de necessitate, vel utilitate alienationis inter eos, ad quos rem Ecclesiae alienare spectat propositis, & discussis hinc inde ex utraque parte rationibus, cap. sine exceptione, 12. §. 2. Clem. 1. de rebus Ecclesiae non alien. cap. 1. & 2. eod. tit. in 6. cap. 1. & 2. de his, quae sunt à Pralato, &c. Quod tamen intellige, sicuti supra dicebam, non in rebus, quae seruando seruari non possunt, neque in rebus parui momenti, neque si alienationem constet esse necessariam, ut si res non patiatut moram, ut docent Abb. in cap. ut super, de rebus Ecclesiae non alien. num. 15. & in cap. fin. de Ecclesiis edificandis, num. 8. sed solum in rebus maioris momenti, in quibus possit esse aliqua ambiguitas: in his enim solummodo locum habet consultatio, seu tractatus: quamvis sufficiat vnicus tractatus; quia in cit. iuribus

bus sit mentio de tractatu solum in singulari. Abb. & Silu. verb. Alienatio, num. 10. Couar. cap. 17. n. 1. Molin. inst. tract. 2. disp. 468. Vasquez de redditib. cap. 2. §. 2. dub. 12. n. 41. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 1. §. 4. Less. lib. 2. cap. 24. dub. 1. num. 63. Riccius decif. §. 1. & Bonacina quae. 8. punct. 4. n. 7.

Secunda, si ad sit consensus Collegij, vel Capituli, scilicet Canonicorum, si res alienanda sit Ecclesiae Cathedralis, vel Collegiatae; Religiosorum, si sit Conuentus, Clericorum beneficiatorum, si sit Ecclesia parochialis plures beneficiatos habentis, cap. sine exceptione, cap. 1. de his, quae sunt à Pralato, & cap. ut super, de rebus Ecclesiae non alienand. & docent Silu. verb. Alienatio, §. 4. Gamma decif. 49. num. 2. Vasquez num. 42. & Mol. disp. 468. Quamvis si plures beneficiatos non habeat, solus Rector de consensu Episcopi possit alienare, cap. 1. de rebus Ecclesiae non alien. in 6. & docent Molin. loco supra cit. concl. 5. & alij passim. Consensus tamen Capitularium esse debet expressus, ut colligitur ex c. 1. de his, quae sunt à Pralato, vocatur enim talis consensus collaudatio, quae approbationem, & consensum expressum importat, ut notant Abb. Mol. Vasquez, Lessius, & Bonacina in locis cit. Item debet esse à maiori parte Capituli, seu Capitularium, qui scilicet tunc praesentes sunt (absentium enim consensus non requiritur, cap. 1. de his, quae sunt à Pralato, & cap. sine exceptione 12. quae. 2.) & talis consensus sufficit, ut ex communi docent Abb. in cap. 1. de iis, quae sunt à Pralato, num. 5. Mol. d. §. 468. §. 1. etiam dictum est, & Lessius loco supra cit. quia tunc Capitulum consentire censetur, cum merito maior pars trahere debeat minorem. Item debet esse à Clericis in capitulo congregatis, & non sufficit si sit à singulis seorsim sumptis; quia singuli seorsim sumpti non faciunt Capitulum, nec talis consensus singulorum est consensus Capituli: in iuribus autem requiritur consensus Capituli, quia in cap. sine exceptione, dicitur: Et cum totius cleri tractatu, & aique consensu. Et in cap. continetur, de his, quae sunt à Pralato, dicitur: Si Conuentu sciente, & non contradicente. Et in cap. cum nos iam pridem, eod. tit. dicitur: Reclamante Capitulo, &c. Accedit, quod tractatus debet esse inter Congregatos: ergo & consensus; quia eodem modo uterque à citatis iuribus requiritur. Sic Hostiensis, & alij, quos citat Silu. loco supra cit. quae. 5. ad fin. quae vis ipse Silu. sentiat oppositum, quem sequuntur Vasquez dub. 12. num. 42. & Bonacina punct. 4. num. 7. Vide etiam Abb. in cap. irrita, de his, quae sunt à Pralato, n. 7. & Molin. qui recte aduertunt, quod si Capitulum ob bellum, vel aliam causam vrgentem absit, Praelatus debeat loco Capituli substituere alios clericos, quibus cum tractet, & consulat de re Ecclesiae alienanda, & quorum consensum petat, & illo obtento rem Ecclesiae alienet, & non aliter.

Quod si Capitulo non consentiente, Praelatus rem Ecclesiae alienauerit, alienatio erit irrita, cap. continetur, & cap. ut, de his, quae sunt à Pralato. Excipe, nisi Capitulum, siue prius non consenserit, siue etiam contradixerit, postea ratam illam habeat, cap. cum nos quidem, eod. tit. quin tunc rata erit, à tempore tamen, quo ratam illam habuit Capitulum, quia à tunc tantum adfuerint requisita ad alienandum. Sic Abb. in cit. cap. irrita, n. 5. & Molin. disp. 468. Quin potest Capitulum contrahentem ad contractus observationem compellere; quia fauore Ecclesiae contractus inter se claudicat, ut inquit Abb. in c. 1. de rebus Ecclesiae non alien. in 6. & colligitur ex cap. cum nos, de his, quae sunt à Praelatis.

Tertia, si ad sit consensus Superioris, id est, eius qui ex munere publico Ecclesiae praestit, cap. sine exceptione, 12. quae. 2. cap. 1. 2. & 3. de his, quae sunt à Pralato, & cap. nulli, de rebus Ecclesiae non alien. Qualis superior potest alienatione

- 15 alienatione rei Ecclesie sibi subiecta est Episcopus, seu Archiepiscopus in sua Diocesi, pro alienatione rei Religionis est Prælatus exemptus, vt Abbas in Monasteriis Monachorum; Prouincialis in Ordinibus Mendicantium, & in nostra Religione Theatinorum solus Generalis. Vide Nauarrum *consil. 8. de alienat. Quarant. num. 5.* Sopranum apud Filiucium *tract. 44. c. 5. q. 6. n. 12. & 13.* Molinam *disp. 468.* Vasquez *c. 2. §. 2. dub. 12.* Azorium *lib. 9. cap. 1. q. 4.* & Bonac. *q. 8. punct. 4. num. 7.*
- 17 Quod si Prælatus Religionis, seu Abbas Episcopo subiectus sit, etiam Episcopi consensus requiritur; idemque dicendum de quouis inferioris Ecclesie Rectore, cuius consensus, si Collegium, siue Capitulum clericorum is non habeat, sufficit ad alienationem cum
- 18 Episcopi consensu, teste Abbate *in cit. c. 1. de rebus Eccles. non alien. in 6.* qui consensus, ad differentiam consensus Capituli, non requiritur, quod sit expressus, sed sufficit, si sit tacitus, id est, cum scientia, & patientia eius, quod agitur, Sic ex communi Layman. *lib. 3. tr. 4. c. 10. n. 4.*
- 19 Nunquam tamen superior, v.g. Episcopus, alienare potest bona Ecclesie inferioris sine illius Ecclesie Rectoris consensu, saltem tacito, *cap. placuit, 12. q. 2. cap. si quis Episcopus, 10. q. 2. & cap. 1. de rebus Eccles. non alien. in 6.* Quod ad id verum est, vt si contingat, Ecclesiam inferiorem Rectore carere, & Prælatus bona illius alienare necessarium iudicet, constituere debeat Ecclesie illius defensorem, qui partes Rectoris gerat, & cum consensu defensoris, saltem tacito, alienet, alioquin alienare non poterit, *cap. 1. de rebus Eccles. non alien. in 6.* & docent Abb. *in cap. 1. de Sede vacante, num. 7.* Mol. *cit. disp. 468. conclus. 5.* Riccius *decis. 6.* & Bonacina *quest. 8. punct. 4. num. 7.*
- 21 Quin, & si Prælatus, Rector, vel defensor procul absit, & res non patiat moram, & si sit periculum, ne ab hæreticis confiscetur, sufficit consensus præsumptus. Sic Abb. *in cap. fin. de rebus Eccles. non alien. Syluest. verb. Alienatio, num. 16.* Armilla *eod. verb. n. 18.* & Less. *n. 63.* & probatur, quia alioquin quod in priuilegium, & beneficium Ecclesie concessum est, in odium, & detrimentum eiusdem verteretur, quod est maximum absurdum.
- 23 An autem præter consensum Episcopi requiratur etiam tractatus, & consensus Capituli Ecclesie Cathedralis, quando Episcopus est principalis auctor alienationis bonorum alicuius Ecclesie sæcularis, non Cathedralis.
- Respondetur affirmatiue. Atque sic habetur expresse *in cap. 1. de rebus Eccles. non alien.* & merito sic ibi sancitur, ne scilicet Episcopus, quando est auctor alienationis, possit facile bona Ecclesie alienare. Vide Abbatem *in c. 1. de his, que sunt à Prælati, num. 5.* & *in cap. placuit, 12. q. 2.* Molin. *disp. 468. num. 13.* & Riccius *decis. 6.*
- 24 Quarta, si adsit subscriptio clericorum, in casibus tamen à iure expressis, qui tres tantum sunt, venditio, permutatio, & donatio, *cit. cap. 1. & cap. sua, de his, que sunt à Prælati, & tradunt Abbas, Mol. Lessius, & Bonacina in locis supra cit. & Azor. lib. 9. cap. 1. quest. 4.*
- 26 quia hi tantum contractus sunt alienatio proprie dicta, per quam rei dominium transfertur. Quæ tamen subscriptio non est necesse, quod fiat manu propria Clericorum, vel Religiosorum, sed sufficit, si fiat manu Notarii; quia sic habet consuetudo, quin in multis locis neque vlla subscriptio requiritur: quare standum erit consuetudini locorum, hæc enim potest legem inducere, & abrogare. Vide Abbatem *in cit. cap. 1. de rebus Eccles. non alien. in 6.* Molinam, Lessium, Quarant. Bonac. *supra*, & Armillam *verb. Alienatio, §. 6.*

Quinta, si adsit consensus Apostolicus (vbi extrauag. *Ambrosio*, fuerit recepta quoad hanc partem) quia sic in ipsa extrauag. cauetur. Quapropter in omnibus casibus, in quibus requiritur tractatus, consensus Clericorum, & Prælati, id est, quotiescumque est res aliqua cuiuscumque Ecclesie (etiam non Cathedralis) immobilis, vel mobilis pretiosa alienanda, hypothecanda, impignoranda, vel in feudum, & emphyteusim tradenda, præter casus à iure permisos, consensus Pontificis etiam debet expostulari. Sic Leo *in thesaur. for. cap. 15. num. 9.* Quarant. *num. 5.* Barbosa *de potest. Episc. part. 3. alleg. 95. num. 66.* Bonacina *in loco supra cit. & alij passim contra Redoanum q. 42. & 46.* Qui consensus Pontificis concedi non solet, nisi præuia delegatione aliquorum in dignitate existentium, quibus committitur, vt si ipsis de vtilitate alienationis constiterit, assensum nomine Pontificis præstent, sin minus denegent. Riccius *in praxi, decis. 94. edit. 1.* & Barbosa *supra*, vbi aduerte, quod consensum Pontificis, & alias extrinsecè requisitas solennitates interfuisse præsumitur, si post alienationem triginta, vel quadraginta anni lapsi fuerint; quamvis earum in instrumento nulla mentio reperiat; quia ex diuturnitate temporis præsumuntur omnia legitime gesta, nisi ex instrumento facto, vel aliunde contrarium conuincatur. Sic Ancharanus *consil. 139.* Felin. *in cap. fin. n. 30. & 33. §. contrarium, de re iudicata.* Riccius *decis. 34. & 35.* Barbosa *cit. alleg. 95. num. 72.* Bonac. *punct. 4. n. 7. ad fin.* Genuens. *cap. 88.* Mascardus *de probat. concl. 416. num. 1. volum. 1.* Sicque videtur vñ receptum in Rota Romana contra Bald. *in l. 2. C. de legit. heredib.* Menoch. *lib. 3. præsumpt. 132. n. 70. & 71.* Quarant. *n. 7.* & Redoan. *q. 38. n. 16.*

Ex dictis sequitur, quod etiam si alienatio sit euidenter utilis & necessaria Ecclesie, adhuc licet fieri non possit sine consensu summi Pontificis, sed ad eum spectet iudicare de vtilitate, & necessitate alienationis; quia finis, propter quem iure prohibetur dicta alienatio sine consensu summi Pontificis, est quia ipse Pontifex ad obuiandum detrimento Ecclesiarum (cum sub prætextu vtilitatis plures alienationes inutiles fieri soleant) vult iudicare de vtilitate, vel inutilitate ipsarum. Quapropter alienationem esse euidenter vtilem, aut necessariam Ecclesie, solum est causa iusta, & sufficiens ad impetrandam licentiam à summo Pontifice, non autem vt fiat ipsa alienatio independenter à dicto consensu summi Pontificis, vel etiam sine prædicta iuris solennitate.

Aduerte tamen hic, quod licet iure communi ad alienationem rerum Ecclesiasticarum faciendam requiratur prædicta iuris solennitas (quæ præter assensum Apostolicum continet quatuor, scilicet tractatum circa alienationem faciendam, consensum Capituli, auctoritatem Prælati, & Capitularium subscriptionem, de quibus *supra* dicebam) nihilominus quia plures Religionis habent priuilegia faciendi alienationes sine prædicta iuris solennitate, qualiter nonnullæ Religionis habent à Gregorio XIII. in Bulla, *Ex incumbenti*, facultatem illas faciendi, dummodo sint in vtilitatem Monasteriorum, & ex consensu duarum ex tribus partibus Capitularium Religiosorum, vel Monialium, accedente etiam consensu, vel ratihabitione Generalis: & Patres à Societate Iesv habent alium modum solennitatis ab eodem Gregorio XIII. ipsis præscriptum (de quo Mol. *de contract. disp. 468. §. quarta conclusio*) ideo qualibet Religio potest iuxta formam priuilegiorum, quæ post extrauag. *Ambrosio*, à Sede Apostolica habet, prædictas alienationes, obtenta tamen licentia Sedis Apostolicæ, vel S. Congregationis facere; quia quoad hoc reuocata non sunt ipsarum priuilegia, si illa habent; siquidem decretum S. Congregationis Concilij, de quo dicebam *dub. 1. 36. num. 4.*

num. 4.) solum reuocat privilegia Regularium quoad alienationes sine consensu Sedis Apostolicæ, vel eiusdem S. Congregationis faciendas, non autem quoad alia, quæ pertinent ad solennitatem illarum. Pro Regularibus tamen non habentibus privilegium alienandi cum sola licentia Sedis Apostolicæ requiruntur ad alienandum præter Sedis Apostolicæ licentiam prædictæ conditiones quatuor, de quibus dicebam *supra*.

37 An autem solus consensus summi Pontificis ad validè, & licitè alienandum sufficiat?

38 Respondetur affirmatiuè: tum quia solennitates requiruntur de iure Canonico, in quo summus Pontifex potest dispensare; tum quia bona Ecclesiæ sub-

39 sunt arbitrio eiusdem summi Pontificis. Sic Ruinus *consil.* 157. Riccius *consil.* 242. Sopranus *cap. 5. quest. 4.* Tamburinus *de iure Abbat. tom. 3. disp. 13. quest. 1.* num. 9. Bordonus *resol.* 27. num. 11. & *segg.* Lezana

40 *part. 2. c. p. 19. num. 62.* & alij passim. Vbi tamen aduerte, quod licet consensus summi Pontificis, seu Sedis Apostolicæ suppleat cæteras iuris solennitates,

non tamen supplet causam legitimam alienandi; quia semper summus Pontifex præstat consensum sub conditione, si sit alienatio in euentem utilitatem Ecclesiæ; adeo, quod si dictam conditionem non ex-

41 primar, tacitè semper subintelligat. Rota 2. *part. diuers. decis.* 178. num. 2. Quaranta num. 7. Redoanus *quest.* 22. n. 75. & Sopranus apud Filliucium *r. d.* 44.

42 *cap. 5. q. 1. 1.* Quapropter alienatio cum tali consensu summi Pontificis, seu Sedis Apostolicæ celebrata poterit adhuc impugnari, nisi probetur fuisse in euentem utilitatem Ecclesiæ celebrata. Menoch. Quaranta,

& alij in locis *supra* citatis.

43 Cæterum casus à iure permixti, in quibus licita est alienatio sine vlla summi Pontificis, vel sacre Congregationis licentia, sunt: Primus si alienanda sit res

44 modici valoris, iuxta *cap. irritas*, 12. *quest. 2.* & quæ dicebam *dub. 1. num. 13.* & *dub. 2. sect. 2.* & docent DD. quos citat, & sequitur Bonacina *tract. de resit. disp. 3. quest. 8. punct. 4. num. 7.* Lucianus in *man.*

45 *Epist. verb. Alienatio.* Secundus est consuetudo legitimè præscripta, contra Extravag. *Ambrosio*; (idemque dico de decreto sacre Congregationis, quod referebam *dub. 1. num. 4.*) iuxta ea quæ dicebam *dub. 1. 8.* & docent DD. quos citat, & sequitur Azor. *lib. 2. cap. 9. quest. 1. num. 1.* Tertius est necessitas tam vrgens,

vt non possit expectari licentia Sedis Apostolicæ, vel summi Pontificis, vt si essent citò redimendi captiui à piratis detenti, vel alendi pauperes in graui & repentina necessitate, iuxta ea quæ dicebam *cit. dub. 1. numero 13.* & dicam *dub. 23. num. 2.* & *segg.*

46 & docent Mol. *disp.* 468. & alij. Quartus, si bona sint relicta Religioni incapaci bonorum in communi, iuxta ea, quæ dicam *dub. 22.* & docent DD. quos citat, & sequitur Sanchi *lib. 7. moral. cap. 26. num. 30.*

47 & *cap. 27. num. 17.* Quintus si sint relicta cum tali onere, vt debeant certo tempore, vel casu alienari, vel ex obligatione iustitiæ restitui, iuxta ea, quæ dicam *dub. 10.* Sextus si bona solita sint infeudari, vel in emphyteusim concedi, iuxta ea quæ dicam *dub. 15.* & docent Mol. *disp.* 468. & Rodrig. *tom. 1. quest. 27. art. 13.* Septimus si fiat vnio Ecclesiæ loco Regulari, iuxta *Clement. si vna, de rebus Eccles. non alien.* iuxta ea, quæ dicam *dub. 13.* Vide etiam quæ dicentur *cit. dub. 23.*

DVBITATIO X.

An in alienatione rei relicte loco pio capaci, vel Ecclesiæ capaci, cum ea clausula, vt quotiescumque Ecclesia voluerit, eam alienare, vel in proprios vsus conuertere possit, etiam non seruatis iuris solennitatibus, seruandæ sint conditiones, seu solennitates iuris?

S V M M A R I V M.

- 1 Alienatio fieri potest si in dispositione relicti expressa fuerit licentia per disponentem, posse nempe alienare sine solennitatibus, & in proprios vsus conuertere, non seruatis solennitatibus.
- 2 Testator poterat res suas in testamento relictas alienare sine solennitatibus; & ita dicendum est de Ecclesiis iure transmissis.
- 3 Testator potest hereditatem suam Ecclesia relinquere ad certum tempus, quo elapso teneatur illam transferre in aliquem ex consanguineis ab ipsa Ecclesia eligendum.
- 4 Ad recensitam translationem, licet sit quoddam fideicommissum, nullus consensus summi Pontificis, nullusque tractatus requiritur.
- 5 Clausula recensita non est iuri contraria, quia ius prohibet alienari quando bona sunt Ecclesiæ absolute.
- 6 Ecclesiæ, quæ sit incapax possidendi, relicta conditione retinendi per disponentem appositæ, tanquam turpis, potest rem relictam alienare.
- 7 Qui relinquit Ecclesiæ incapaci retinendi, ea conditione, vt retineat, manifestè contradicit iuris dispositioni, & ad id talis conditio tanquam turpis est reiicienda.
- 8 Is, qui relinquit Ecclesiæ ea conditione, vt alienare possit quando, nunquam voluerit, non contradicit iuri Ecclesiæ, quia Ecclesiæ non impeditur in omni casu rem suam alienare.

Responderetur negatiuè contra Armillam *verb. Alienatio*, num. 19. Couar. in *cap. tua, de testam. n. 6.* Riccium in *pravi, decis.* 67. Quarantam *verb. Alienatio*, num. 31. & 32. & Bonacinam *disp. 3. de contract. quest. 8. punct. 4. num. 8.* itavt dicta Ecclesiæ possit rem sibi sub hac conditione relictam, non seruatis iuris solennitatibus, alienare. Probat, quia testator poterat sine huiusmodi solennitatibus rem suam alienare: ergo in tali casu potest etiam Ecclesiæ. Antecedens patet: consequentia probatur, quia in tali casu Ecclesiæ alienare ex potestate accepta à testatore, qui transferens rem suam Ecclesiæ, potuit cum ea potestate transferre. Confirmatur, quia testator potuit hereditatem suam Ecclesiæ relinquere ea clausula, vt post aliquod tempus teneatur illam transferre in aliquem ex consanguineis, quem Ecclesiæ elegerit, ad quam translationem etiam si sit quoddam fideicommissum, nullus consensus summi Pontificis, nullusque tractatus requiritur, *argum. 1. & 3. Cod. quando decreto opus non est*, & tradunt Vgolin. *de potest. Episcop. cap. 14. §. 7. n. 5.* Quaranta *n. 45. limit. 17.* & Barbola *alleg. 95. n. 61.* Ergo neque in casu nostro requiritur.

Obiicies fundamentum Aduersariorum. Talis clausula, seu conditio est iuri contraria: ergo reiicienda tanquam turpis, & habenda pro non appositæ.

Respondetur, nego antecedens; quia ius prohibet solum Ecclesiæ rem alienari, quando illa est Ecclesiæ absolute,